

Цивільна оборона та

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Цивільна оборона України — державна система органів управління, сил і засобів, що створюється для організації і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

Цивільна оборона — галузь науки, яка вивчає теоретичні, науково-технічні, технологічні, економічні, екологічні, соціально-політичні проблеми, які викликають порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремих території або об'єктів на ній внаслідок аварій, катастроф, стихійного лиха або небезпечного випадку, що призвели або можуть призвести до неможливості проживання населення на зазначеній території або об'єкті, проведення там господарчої діяльності, загибелі людей або до значних матеріальних збитків.

Загальні положення про цивільну оборону України

У Законі "Про Цивільну оборону України" проголошено:

"Кожен має право на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, пожеж, стихійного лиха та на вимогу гарантій забезпечення реалізації цього права від Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, керівництва підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування.

У ст 2. Закону підкреслено, що заходи цивільної оборони поширюються на всю територію України, всі верстви населення.

Основні завдання цивільної оборони

— запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного походження і проведення заходів щодо зменшення збитків та втрат під час аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж та стихійного лиха;

— оповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час та постійне інформування його про наявну обстановку;

— захист населення від наслідків аварій, катастроф, великих пожеж, стихійного лиха та застосування засобів ураження;

— організація життєзабезпечення населення під час аварій, катастроф, стихійного лиха та у воєнний час;

— організація і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах лиха і осередках ураження;

— створення систем аналізу і прогнозування управління, оповіщення і зв'язку, спостереження і контролю за радіоактивним, хімічним і бактеріологічним зараженням, підтримання їх готовності для сталого функціонування у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу;

— підготовка і перепідготовка керівного складу цивільної оборони, її органів управління та сил, навчання населення вмінню застосовувати засоби індивідуального захисту і діяти в надзвичайних ситуаціях.

Надзвичайна ситуація -

це порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, великою пожежею, застосуванням засобів ураження, що призвели або можуть призвести до людських і матеріальних втрат.

Надзвичайні ситуації

Надзвичайні ситуації природного характеру —

це небезпечні геологічні, метеорологічні, гідрологічні морські та прісноводні явища, деградація ґрунтів чи надр, природні пожежі, зміна стану повітряного басейну, інфекційна захворюваність людей, сільськогосподарських тварин, масове ураження сільськогосподарських рослин хворобами чи шкідниками, зміна стану водних ресурсів та біосфери тощо.

Техногенна надзвичайна ситуація - це стан, при якому внаслідок виникнення джерела техногенної надзвичайної ситуації на об'єкті, визначеній території або акваторії порушуються нормальні умови життя і діяльності людей, виникає загроза їх життю і здоров'ю, завдається шкода майну населення, економіці і довкіллю.

Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру пов'язані з протизаконними діями терористичного і антиконституційних напрямків. Це існування або реальна загроза терористичного акту (військовий напад, захоплення важливих об'єктів, ядерних установок і матеріалів, систем зв'язку і телекомунікацій, напад (або його загроза) на екіпажі повітряних або морських суден); крадіжка (спроба крадіжки) чи знищення суден; захоплення заручників; установка вибухових пристроїв у населених пунктах; крадіжка або захоплення зброї; виявлення старих боєзапасів.

ОБЕРЕЖНО!
Терористична загроза

ГОЛОВНЕ ДЛЯ ТЕБЕ-ВИЖИТИ!

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайтеся у вагоні поїзда, під'їзді або на вулиці сторонні речі які не мають власника. Не підпускайте до них інших. Повідомте про знахідку за телефоном 101 або 102;
- у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, не привертайте зайвої уваги, утримайтеся від різких рухів та голосної розмови;
- при погрозі застосування терористами зброї, проходів, сходів: для порятунку, подалі від вікон, заслених дверей, прохід, сходи: для порятунку;
- якщо відбувся вибух - викликайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

Пам'ятай телефони служб швидкого реагування:

101 Ратувальники
102 Міліція
103 Швидка допомога
104 Газова служба

Управління ДСНС України у Волинській області

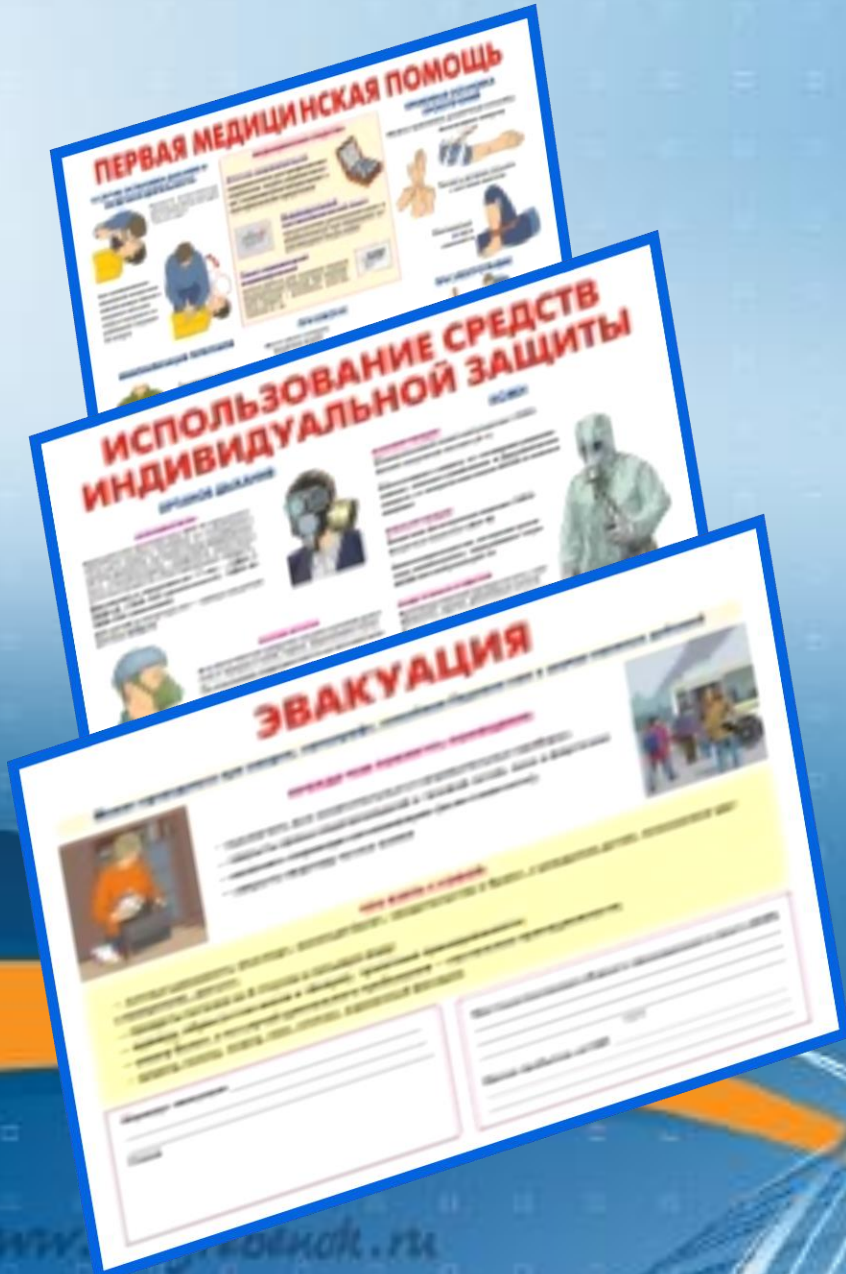
Надзвичайні ситуації воєнного характеру пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення внаслідок руйнування атомних і гідроелектростанцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних та інженерних комунікацій тощо.

Захист населення –
це комплекс заходів,
спрямованих на
попередження
негативного впливу
наслідків надзвичайних
ситуацій чи
максимального
послаблення ступеня їх
негативного впливу.

Головна мета захисних
засобів – уникнути чи
максимально знизити
ураження населення

Основні засоби захисту населення:

1. Попередження населення про можливу загрозу виникнення НС.
2. Оповіщення та інформування.
3. Спостереження і контроль.
4. Укриття в захисних спорудах.
5. Інженерний захист.
6. Евакуаційні заходи.
7. Медичний захист.
8. Радіаційний і хімічний захист.
9. Біологічний захист.
10. Радіаційний і хімічний захист.
11. Ліквідація наслідків НС.

Сигнали оповіщення цивільної оборони

Головний спосіб оповіщення населення про дії при виникненні НС – це передача повідомлення по мережі повідомлення через квартирні і зовнішні гучномовці, а також через місцеві радіомовні станції та телебачення. Для привернення уваги населення в екстремальних випадках перед передачею інформації включаються сирени, а також інші сигнальні засоби.

Звук сирени і переривисті гудки інших сигнальних засобів означають сигнал цивільної оборони **“УВАГА ВСІМ!”**.

Служби цивільної оборони

До служби цивільної оборони відносяться:

- Служба зв'язку і оповіщення;
- Служба охорони громадського порядку;
- Протипожежна служба;
- Медична служба;
- Інженерна служба;
- Комунальна-технічна служба;
- Технічна служба;
- Транспортна служба;
- Служба енергопостачання і світломаскування;
- Служба санітарної обробки;
- Служба продовольчого постачання;
- Служба матеріально-технічного постачання;
- Служба сховищ та укриттів;

**Оперативно-
рятувальна
служба України**

Кодексом цивільного захисту України головним аварійно-рятувальним підрозділом держави визначено Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту України Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Емблема Державної служби України з надзвичайних ситуацій

Інформацію про значення та основні завдання цивільної оборони та цивільного захисту можна отримати із представлених нижче джерел, які є у фондах НТБ:

- Атаманюк, В. Г. Гражданская оборона [Текст]: учебник для вузов / В. Г. Атаманюк, Л. Г. Ширшев, Н. И. Акимов ; под ред. Д. И. Михайлика. - М. : Высш.шк., 1986. - 207с.
- Гражданская оборона [Текст]: Учеб. для студ. пед. ин-тов по спец. 03.04 "Допризыв. и физ. подгот." / Ю. В. Боровский, Г. Н. Жаворонков, Н. Д. Сердюков, Е. П. Шубин; Под ред. Е. П. Шубина. - М. : Просвещение, 1991. - 223с.
- Губський, А. І. Цивільна оборона [Текст]: Підручник для студ. вищих навч. закладів / А. І. Губський. – К. : М-во освіти, 1995. – 215с.
- Депутат, О. П. Цивільна оборона [Текст] : Підручник / О. П. Депутат, І. В. Коваленко, І. С. Мужик ; МО і науки України; За ред. В.С.Франчука. – 2-ге вид., доп. – Львів : Афіша, 2001. – 336с.
- Дії населення при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій [Текст]: методичний посібник. - Вінниця, 2000. - 87с.
- Защита от оружия массового поражения [Текст] / Под ред. В. В. Мясникова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Воениздат, 1989. – 398с.

- Каммерер, Ю. Ю. Защитные сооружения гражданской обороны : устройство и эксплуатация [Текст]: учебное пособие / Ю. Ю. Каммерер, А. К. Кутырев, А. Е. Харкевич ; под ред. Ю. Н. Афанасьева. - Москва : Энергоатомиздат, 1985. - 232с.
- Кучма, М. М. Цивільна оборона: (цивільний захист) [Текст]: навчальний посібник / М. М. Кучма. – 2-ге вид., доп. і випр. – Львів : Магнолія плюс, 2006. – 360с.
- Сакевич, В. Ф. Організація і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередку ураження [Текст]: навчальний посібник / В. Ф. Сакевич, М. А. Томчук ; МОН України. - Вінниця : ВНТУ, 2003. - 110с.
- Сакевич, В. Ф. Основи розробки питань цивільної оборони в дипломних проектах [Текст]: навчальний посібник / В. Ф. Сакевич ; МО і науки України. - Вінниця : ВДТУ, 2001. - 108с.
- Сакевич, В. Ф. Цивільна оборона : теоретичні основи [Текст]: навчальний посібник / В. Ф. Сакевич, О. В. Поліщук ; ВНТУ. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 126с.
- Стоянов, В. У. Розробка та впровадження єдиного курсу "Безпека життєдіяльності" та "Цивільна оборона" [Текст] / В. У. Стоянов, Д. А. Бабенко, В. Е. Бломквист // Безпека життєдіяльності. – 2006. – № 2. – С. 41-44.

- **Цивільний захист [Текст]: конспект лекцій / МОНС України, НУ "Львівська політехніка". - Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. - 208с.**
- **Цивільна оборона України [Текст] : навчальний посібник / Я. І. Бедрій, Р. М. Івах, В. О. Рошин, В. М. Ємкало ; Львівський коледж зв'язку Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. – К. : Кондор, 2011. – 358с.**
- **Шоботов, В. М. Цивільна оборона [Текст] : Навчальний посібник для студентів внз / В. М. Шоботов ; МОН України. – К. : Центр навч. лит-ри, 2004. – 439с.**

Використані електронні ресурси

- Цивільна оборона [Електронний ресурс] // Вікіпедія. - Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ Цивільна оборона](https://uk.wikipedia.org/wiki/Цивільна_оборона) (дата звернення : 22.02.17). - Загол. з екрану.
- Система цивільної оборони [Електронний ресурс] // База знань ALLbest: веб-сайт. - Електронні текстові дані. - Режим доступу: http://knowledge.allbest.ru/war/2c0a65625a2ac68b4d43b89421216c37_0.html(дата звернення : 22.02.17). - Загол. з екрану.
- Плакати з цивільної оборони та цивільного захисту [Електронний ресурс] // Охрана труда. Техника безопасности: веб-сайт.- Електронні текстові дані. - Режим доступу : <http://ohranatrud-ua.ru/stendi-ta-plakati/890-plakati-z-tsilivnoji-oboroni-ta-tsilivnogo-zakhistu.html> (дата звернення: 22.02.17). - Загол. з екрану.
- Сили цивільної оборони [Електронний ресурс]//Студопедія - Ваша школопедія. - Режим доступу : http://studopedia.com.ua/1_48542_sili-tsilivnoi-oboroni.html (дата звернення: 22.02.17). - Загол. з екрану.

Дякуємо за увагу!

Васюта С. О., провідний бібліотекар
відділу обслуговування навчальною
літературою
Науково-технічна бібліотека
Вінницького
національно-технічного університету
library@vntuedu.ua

